

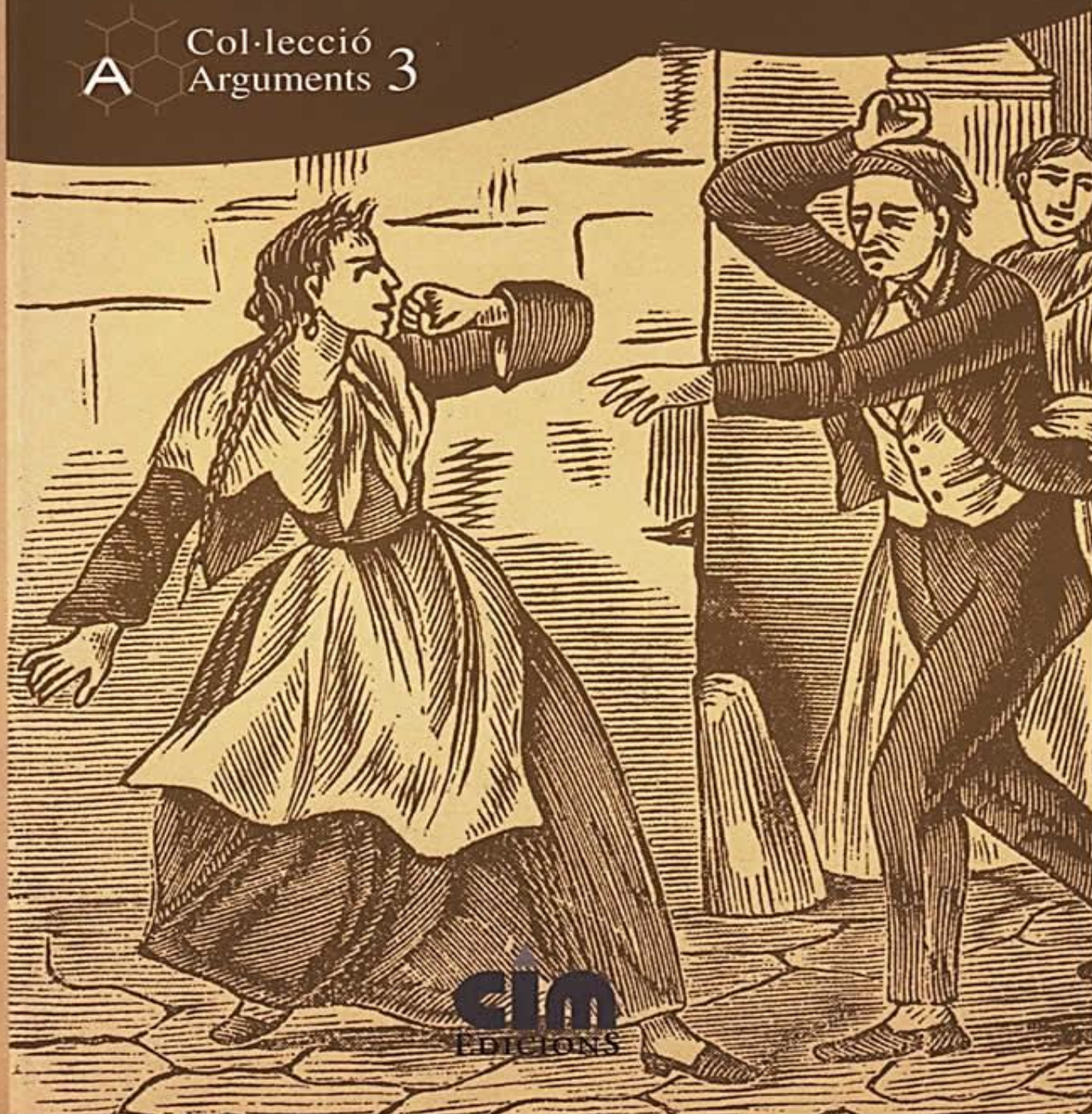
Anna M. Fernández Poncela

Sexe i refranyer

Proverbis catalans:
Discurs i missatges sobre homes i dones

A

Col·lecció
Arguments 3

cim
EDICIONS

Tots els drets reservats d'acord amb les convencions
panamericanes i universals del copyright.
No es pot reproduir cap passatge d'aquest llibre
sense la prèvia autorització, per escrit, dels editors,
llevat de citacions a revistes, diaris o llibres,
sempre que es faci esment de la seva procedència.

Edita: CIM Edicions S.L.
Consell de Cent, 445, 5è, 1a, Esc. A
08013 Barcelona
www.cimedicions.com
cimedicions@menta.net

© 2004 by CIM Edicions, Barcelona
Text: © Anna M. Fernández Poncela, 2004
Pròleg: © Dolores Juliano, 2004

Disseny gràfic: TOP Open Printing Systems
Correccions: Josep Ferrer i Travé

ISBN 84-933271-6-6
Dipòsit Legal: B.48690-2004

Impressió: Jobagraf

INDEX

Proleg	7
Presentació	13
Introducció	15
Cultura popular, catalanitat, gènere i antropologia	15
El llenguatge	17
El refranyer popular	18
Gènere i refranyer	20
Imatges Femenines	23
Com són les dones? xerraires, mentideres, dolentes i perilloses ..	23
“L’haver de ser” de les dones!	
Discretes, obedients, Casolanes i treballadores	32
Estratègies d’adaptació i ús del llenguatge per les dones	34
Papers Femenins	39
Donzelles, esposes i putes: El valor de la virginitat i la fidelitat ..	39
Mares, madrastrès i filles: Es vincles primordials de sang	41
Sogres, nores i cunyades: La conflictivitat de la família política ..	43
Solteres, vídues i velles:	
La desvaloració de la infertilitat o la por a la llibertat	44
Reproducció o subversió: Menyspreu o temor	46

Rols i Estereotips Masculins	49
La humanitat i els altres	49
De paraula i honor, els cornuts i els gelosos	50
El proveïdor	52
Les diferències entre els sexes	53
La manca d'equitat	54
La complementarietat	54
Són pocs, però hi són: Homes al refranyer	55
Matrimonis i Parelles	59
Advertències entre dones i per a dones	59
En realitat, no és que els homes valguin gaire	61
Consells per als mateixos homes	62
Previsions contra les dones per als homes	64
Marit i muller: Missatges sobre la parella	67
Conclusions	71
Discurs hegemònic i missatges populars	71
Ambivalència, conservadorisme i subversió	73
Violència simbòlica i verbal	75
A manera de conclusió	77
Bibliografia	81

Col·lecció Arguments

Els refranys populars formen part de les nostres vides. Potser no tant com abans però encara avui es poden escoltar en pobles i ciutats. És una narrativa social que construeix un model de cultura en la seva qualitat de discurs didacticomoral. Concreta situacions, aconsella i recomana actituds i comportaments determinats, però també, com a reflex de la cultura popular, conté ambigüitats.

En els missatges del refranyer apareixen esbossats homes i dones com són o haurien de ser, els seus papers socials i les imatges culturals, així com les relacions intergenèriques i intragenèriques. Constitueixen una font de coneixement de la manera de ser de la societat i de com en seria el model ideal. Mitjançant l'anàlisi del contingut semàntic es descobreix com s'inventen estereotips i es reproduïxen rols socials assignats, o com es resisteixen els manaments socials. Però, a més, en una lectura més aprofundida, es poden entreveure les intencions i els buits, les contradiccions i respostes; alhora que molt sovint el llenguatge del refranyer fa fluir o desvetlla una realitat sociocultural que les riques expressions de l'oralitat popular amaguen directament però insinuen de manera indirecta. És aquí on s'albira, entre d'altres coses, que les dones no són tan submises com sovint se les ha presentat, ni els homes tan prestigiats socialment com es pensa o es diu.

ISBN 849332716-6

9 788493 327163